ANY V *Sabadell 8 Febrer 1891* NÚM. 186

LO CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director.—Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Carrer de Madoz, núm. 31 y 35
SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Sabadell . . . . . 2 rals al mes
Fora . . . . . trimestre.
Un número sol. . . . . .
Anuncis á preus conve

ELECCIONS

Heus aquí 'l tem a obligat de totas las conversas durant la setmana que acaba de transcorrer.

Aquest ditjós ó desditjat mot no hi ha home xich ni gran que no l' hagi anomenat en aquestos darrers dias lo menos quinze ó vint vegadas per hora.

Y la cosa no es pera menos. ¿Quí no 's preocupa d' unas eleccions tan veritat, tan moralisadoras y en las quals s' hi ha vist retratada la sinceritat mes complerta y la mes genuina expressió de tot un poble, com han sigut arrerament verificadas per la nova Lley del Sufragi Universal que t mogué pera portar á terme sa aprobació en lo Congrés y Se ció espanyola?

Al pensar que la nova ley que, segons nostres políticos y politiquers d' ofici, havia de ser, portada á la práctica, la basè de la moralitat, l' arma legal que havia d' esgrimirse pera que cada poble ó districte portés á las Corts de la nació la persona que per majoría resultés elegida pera representarlo degudament, al pensar que per tal motiu se constituhí una Junta Central del Cens que tant y tant ha donat que enrahonar ab sas acaloradas discusions y discursos, fent servir á la pobre Espanya de ninot ridícul devant de tots los pobles civilisats, y sobre tot, al fer memoria del trist paper que, defensant dita lley y acariciant y fins victorejant als homes eminents de la política que la portavan en son programa, hem vist representar á respectabilíssimas per-

sonas que, quan no per altra cosa, per lo que representan en la societat se 'ls hi te consideració y respecte; y al trobarnos avuy ab que la nova forma del sufragi ha estat en punt á legalitat com totas las altras verificadas, si no mes denigrant encara, se 'ns enrogeixen las galtas de vergonya y sentim verdadera recansa al ovirar lo negre horizont que se 'ns presenta á la vista y que á passos de gegant va extenentse embolcallant lo cel pur y seré de nostra amantíssima patria.

Anotar una per una las inmoralitats hagudas, los abusos comesos, las actas escamotejadas, los odis, los atropells, escandols y baixesas que veyem cada dia omplenant columnas y mes columnas de tots los periódichs, fora tasca llarga y enutjosa, sobre tot pera nosaltres, que abominem la política precisament per los espectacles tant poch edificants á que 'ns te acostumats y que tots, com los d' avuy, no conduheixen á altra cosa que á la mes complerta demoralisació dels pobles.

Ab tot, pera donarne una mostra, que encare que insignificant, n' hi ha be prou y massa pera demostrar lo anteriorment manifestat y al mateix temps pera que analisi 'l poble sensat y prudent las conseqüencias d' aquesta política anti-patriótica dels nostres dias y 'ls hi serveixi d' experiencia pera aborrirla y despreciarla, publiquem á continuació, alguns retalls extrets de varis periódichs que pintan de má mestra l' estat de rebaixament d' aquesta Espanya, portat per las diferentas ideas políticas que no son altre cosa que l' inmoderat afany de sos respectius partidaris pera escalar lo poder y viure del presupost.

Llegím:

"Segons noticias, lo ocorregut en Olesa es lo següent: "Terminat l' acte de la votació, quan comensá 'l recompte, se tancaren las portas del colegi segons disposa la lley, pero alguns volgueren penetrar en lo local, y com no se 'ls hi obrís tiraren á terra la porta, apagant los llums y comensant á cops de bastons, s' hi armá una verdadera batalla durant la qual s' hi sentiren alguns tirs. Dos electors se donaren punyaladas; altre resultá ferit d' una bala á la cuixa, donant á sa vegada una punyalada á son contrari. La alarma corregué instantáneament per la població, tancantse totas las portas. Abir se deya que un dels ferits havia mort. La opinió general atribuheix majoría de vots al republicá senyor Jover. No obstant, los conservadors sembla abrigan encara la esperansa de que surtirá diputat lo seu candidat senyor Bosch y Labrús ja perque s' ignoran encara 'ls resultats de tres pobles, ja perque es probable que 's declarin nulas las eleccions celebradas en Olesa.„

Telégramas de Madrid:

Ara resulta que 'l senyor Salmeron ha sigut també derrotat en Badajoz y que 's queda sense acta.

Pera conseguirho en tres pobles enviaren las actas en blanch al Gobern civil.

Aquest fet ha produhit gran indignació en Badajoz.

Se tem que ocorrin esvalots, se diu que s' han pres precaucions.

Aquí es comentadíssim aquest fet, censurantse aquest procediments.

ARCHIVO HISTÓRICO SABADELL

Molts creuhen que es gran torpesa tancar lo Congrés á un home com lo senyor Salmeron que ha obtingut majoría en tres districtes.

—

Continua reunida la Junta d' escrutini. Lo president ha reclamat l' auxili de la autoritat per los frecuents esvalots qu' han ocorregut.

—

Encara continúa l' escrutini pera la proclamació de diputats á Corts. Han ocorregut conflictes.

Los interventors lliberals, per consell del senyor Sagasta, están molt enérgichs y desitjavan retirarse del local. Lo president ha dit que devian firmar l' acta. Deyan aquells que devian figurar los 25 interventors designats per la Junta provincial, per qual motiu la mesa estaba constituhida ilegalment.

—

S' ha donat comens al escrutini llegintse las actas de las sesions ajustantse á sa numeració, lo qual devia ferse per ordre alfabetich. S' han promogut grans escandols qu' han obligat al Alcalde á tenir que demanar auxili á los guardias.

—

"En Haro ha sigut assaltat 'l cassino carlista y la casa ahont s' hostajava lo baró de Sangarren. Apedregaren l' edifici rompent los vidres y mobles.

Hi hagué crits de ¡Viva la República! ¡Morin Sangarren, los capellans y monjas! Los tumultuosos buscaren al senyor Sangarren pera arrossegarlo."

En un poble de la provincia de Huesca:

"En un dels colegis electorals hem tingut ocasió d' esser testimonis del següunt fet. Se presentá á votar un grupo de pagesos, tots ab la seva papeleta á la má, y acostantse un á la mesa, diu: senyor President, *som los del vi.*

—¿Y quants ne venen? pregunta 'l President.

—Dotze, senyor President.

—Donchs aneu votant.

Acabada la operació y ja fora del colegi electoral, preguntarem á un d' ells la rahó d' anomenarse *electors del vi.*

—Donchs molt senzill,—nos contestá.—Fa alguns dias entrava pel portal del Rastre un carro carregat ab dotze bots de vi que un dels meus amichs tractava d' introduhir fraudulentment. Los burots del punt lo decomisaren; pero, no obstant, dos dias després li fou retornat lo vi ab la condició de que presentés un vot per cada bot de vi. ¿Va vosté comprenent per qué 'ns anomeném *los electors del vi?*"

D' una correspondencia de Madrit:

"En quant á *lances* relatius á la sinceritat electoral, no cal dir que se 'n contan alguns. Electors morts que han ressucitat avuy y que alguns d' ells han anat desde 'l colegi á la presó, perque 'ls sagastins s' havian procurat llistas de totas las defuncions que hi han hagut desde que 's va fer lo padró electoral fins ara: vots venuts á tres pessetas públicament; empleats de poch sou que anavan á votar ab formació correcte conduhits per lo jefe, disputas mes ó menos calentas entre 'ls repartidors de candidaturas en la porta dels colegis, escándols, esvalots....."

—

"Per la demés, las eleccions de Madrit han anat be del tot, fora d' unas catxetas que 's repartiren en la porta d' un colegi entre un peralista y un sagastí, y altres fets per lo mateix ordre no hi ha res mes per contar. En moltas tabernas se donava 'l vi á doll per compte de no sé quins candidats rumbosos. En las mesas no 's presentaren protestas d' importancia, á no ser las que 's feren en duas d' ellas contra 'ls presidents, per semblárloshi á alguns escrupulosos que aquells després d' esmorsar no estavan prou clars d' enteniment.

Del *restant d' Espanya*, se suposa que hi han hagut morts y ferits en un poble d' Andalusía, y 's comenta poch favorablement que s' hagi anat en alguns llochs á cops de puny contra las urnas."

Y aqui fem punt final, donchs per la mostra se pot fer carrech tothom de la rahó qu'ens assisteix al ser enemichs irreconciliables de la política madrilenya.

Per aixó los catalanistas, per aixó nosaltres que tant sovint nos sentim motejar de *separatistas*, tal volta perque sentim mes amor que los que molt sovint alardejan de bons patricis y fervents espanyols, al contemplar, encare que passivament, aquestas lluytas sempre denigrants y ridículas sobre tot quant no han de reportarli al Estat cap benefici y si sols lo rebaixement mes escandalós y lo mes gran descrédit, nos sentim avergonyits y temem que se 'ns confongui ab aquesta turba multa de cors endurits, vividors de la mes baixa especie, que ab lo nom de polítichs, ab son alé corruptor infestan y enmatzinan lo que tocan y allá hont passan.

SECCIÓ POLÍTICA

No 's parla d' altra cosa que de las eleccions celebradas lo passat diumenge y l' escrutini verificat l' últim dijous.

Los polítichs no s' han entés de feyna aquestos dias al objecte d' assegurar lo triomf de sos respectius correligionaris, y en veritat 's pot dir que si be es cert que may travallan, en aquest assumpto no s' han pas adormit, corrent per tot arreu incansables, pera conseguir la desitjada aspiració d' obtenir un lloch en las vinentas Corts espanyolas.

Los escándols, atropells, ilegalitats y baixesas han sigut la nota dominant de las eleccions fa poch celebradas, sens dupte pera probar la puresa del tan bescantat sufragi universal.

¡Y encara hi haurá algú que tinga confiansa ab lo malehit sistema parlamentari que avuy impera!

¿Qué podém esperar d' unas Corts elegidas de la manera que tots havem vist com ho han sigut las de diumenge?

***

Vegis sino per proba alguns detalls de la sinceritat y puresa electoral de nostres dias.

En un carrer de Madrit los electors se reuniren y en comú acordaren no anar á votar, á no ser que se 'ls pagués per lo menos á 2 duros per barba.

L' insigne Romero Robledo anava á las urnas capitanejant grupos de 10 homes y un capatás que per la módica quantitat de 25 pessetas anavan á cumplir son deber de *ciutadans lliures*.

Pera mes assegurar lo triomf del senyor Peral en un districte d' Andalusía, lo torero Mazzantini se convertí en president de *comité*, corrent y predicant de poble en poble, prometent per últim que mataria de franch tres toros, si Peral triomfava.

¡Quin programa mes enlluernador pera los andalusos!

A Madrit los lliberals recorregueren los barris baixos pronunciant discursos per tot arreu, fins en los cafés y tabernas y 's diu també si en las entradas de las casas.

Lo senyor Ducazcal ostentava en lletras d' or lo nom en sa candidatura, preveyent sens dupte que no será pas aixís com passará á l' historia.

En Guadalajara dos electors disputantse se sortiren de tino, quedant mort un d' élls, com á conseqüencia inmediata.

Lo mes salat del cas es que 's disputavan per dos germans que 's presentavan pel mateix districte, un com á lliberal y l' altre com á conservador.

¡Oh; la política madrilenya!

Y tot aixís, ilegalitats y baixesas á Gracia, escandols y atropells á Valmaseda, barbaritats y cohaccions á Puerto de Santa María, farsas á Vich, Tarrassa, Lugo, Málaga y demés poblacions de la culta y morigerada Espanya.

Y mentres tant los que sufrim las conseqüencias de la política madrilenya, los que hem de presenciar impassibles aquestas rancunias y divisions que quedan en los pobles, en tant que 'ls polítichs amichs y enemichs, fraternisan y campan per sos respectes en lo centre de la nació, no podem fer altra cosa que planyer y compadir als pochs ignoscents ó maliciosos que encara quedan, que creuhen de bona ó mala fé en las virtuts (?) d' alguns polítichs, tan ineptes y tan falsos com tots los altres que no sembla sino que trafiquin ab la ruina de aquesta nació Espanyola?

Quant será 'l dia en que cansats de tanta farsa, no vaigi ni un sol catalá á las urnas, á fi de que 's treguin 'ls Goberns la careta d' una vegada y nombrin 'ls diputats per real órdre?

Aixís pot ser acabariam d' una vegada los abusos y escándols de que 's valen los partits gobernants, y la poca dignitat d' alguns polítichs de Catalunya, qu' admeten humilment lo trist rosegó de pá que 'ls hi llensa á sos peus lo Gobern de Madrit, sens mirar al cullirlo la bruticia que porta á sobre.

Fa pochs dias va donar lo senyor Moret una conferencia en lo Circulo de la Union Mercantil de Madrid, y com es de suposar va defensar á capa y espasa la escola lliure-cambista.

Aquesta gent no podrá curar may. Per ells no hi valen desenganys, ni conseqüencias desastrosas.

Be es veritat que ells no las tocan las conseqüencias; mentres puguin figurar entre 'ls cap de colla de la política madrilenya, cobrant la cesantía y gangas anexas, que se 'ls hi endona dels mals resultats que portin al pays las sevas funestas teorías?

Per aixó continuá defensant lo lliure-cambi lo senyor Moret y per conservar lo que cobra censurá també 'l regionalisme dihent que mentres los castellans vells cridan ¡Visca Castella! los gallegos ¡Visca Galicia! y 'ls catalans ¡Visca Catalunya! lo Círculo crida ¡Visca Espanya! fentse aixís intérprete de las aspiracions generals.

No 'ns estranya que 'ls lliure-cambistas critiquin lo regionalisme, perque de segur que d' implantarse aquest sistema, fora la seva mort d' una vegada y per sempre.

Los lliure-cambistas necesitan grans territoris, sens ordre ni concert, sens amor á las Patrias naturals, pera poguer aixís fer surar sas meléficas doctrinas.

Per aixó han fet de las sevas en Espanya, perque del conjunt abigarrat que forman las regions de la Península, se n' han apoderat quatre polítichs que ho mangonejan tot al seu capritxo.

¡Ay d' ells lo dia que las petitas nacionalitats espanyolas 's cansin de sufrir lo jou de la política centralista!

Llavoras tocaran ells las conseqüencias, qu' avuy han fet tocar al pays honrat y travallador y rebrán lo just cástich per son procedir tan anti-patriótich.

Ab gust retallém los següents preciosos párrafos que un aprofitat estudiant de Medicina don Salvador Soler, dirigeix á sos condeixebles desde la tribuna del *Centre Escolar Catalanista:*

«Pera tots hi ha feyna tallada en la gran obra de la reivindicació de Catalunya; y si 'ls advocats estudian lo dret patri y fundan en ell y en la necessitat de llegislarlo, la justicia de nostra autonomía; y 'ls literats la llengua qual gloriós passat ressucitan; y 'ls arquitectes y artistas s' enamoran del art de Catalunya que amorosament reconstituheixen; á nosaltres que tenim per objectiu de nostras investigacions l' organisme del home, á nosaltres mes que á ningú pertoca l' estudi de las rassas. Enfondim y fora en son análisis, estudiém be la que constituhim nosaltres perque algun dia poguém dir ben alt: Ja no es sols lo dret y la llengua catalana los que reclaman la autonomia de Catalunya, sino també la rassa catalana, aqueixa rassa gloriosa que s' extenia desde Dénia als Pirineus y mes enllá encara y que passant lo mar rebrotava en las floridas planuras de Mallorca, en las valls assoleyadas de Cerdenya y Sicilia.

Demostrém que aixís com no ha existit may la llengua espanyola ni 'l dret espanyol no existeix ni ha existit may tampoch la rassa espanyola, que no es mes que una embustería inventada pera fernos creure en la *Madre España*, pera disfressarnos la realitat repugnant d' una nació, dominant y esclavisant altra nació. Mes gracias á Deu hem vist l' engany y 'ns hem convensut de que Espanya no 'ns es mare ni ávia.

Han inventat la llengua espanyola pera imposarnos la parla de Castella: han inventat lo dret espanyol pera destruhir las lleys de Catalunya y sométrens á la llegislació castellana; han inventat la rassa espanyola pera dominar y arreconar la nostra rassa.

Ja es hora de que aixequém viva protesta y la unim á la que han formulat llegistas y literats. Ja es hora de que ab las mateixas eynas ab que en las salas de nostres hospitals extrayém los cranchs que s' arrapan al cos pera xuclar la vida, ab aquestas eynas mateixas fem saltar eixas enganyosas caretas y fem la direcció la autopsia á n' aqueixa Espanya artificial y falsa ab que 'ns havian fet creure. Sí, sí, á fora las caretas: ja no mes llengua espanyola ni rassa espanyola; á cada cosa son nom: llengua castellana y rassa castellana; llengua catalana y rassa catalana.»

Estém completament conformes ab lo just criteri del autor d' aquestas ratllas.

¡Tantdebó que tot lo jovent de Catalunya s' apropiés com mes aviat millor sa manera de pensar!

FOMENT DE LA AGRICULTURA DE BADALONA

CONCURS VITI-VINICOLA DE 1891

En vista del bon éxit obtingut en lo *Concurs de pulverisadors y materials pera combatre 'l mildiu* celebrat en 2 de Juny de 1889, y del *Concurs vitícola* celebrat en la primera quinzena de Mars del any 1890, aquesta Societat Rural ha acordat verificar lo *Concurs viti-vinícola* de 1891.

INSTRUCCIONS, BASES Y CONDICIONS

I. Tots los que vulgan pendrer part al expressat Concurs, deurán demanar lloch y quedar inscrits forsosament per tot lo 15 de Febrer de 1891.

enviant sa adhesió escrita al senyor President del *Foment de la Agricultura*, en BADALONA, ó en la Administració del setmanari agrícola *L' Art del Pagés*, Princesa, 11 primer, á Barcelona.

II. Per tot lo dia 22 del mateix mes, deurán haver presentat los instruments y materials ab que desitjin concórrehi; acompanyant tots los datos y notas possibles, á fi de que 'l Jurat puga ferse ben be cárrech de totas las circunstancias pera la millor apreciació dels objectes presentats.

III. Los gastos de transport y 'ls de retorn al punt d' origen, aixís com los d' instalació al lloch destinat á ser exhibits y 'ls de las probas públicas, durant la quinzena que comensará 'l diumenge, dia 1 de Mars próxim y conclourá 'l dia 15 següent, á menos que circunstancias especials fessen necesaria la prolongació de las probas prácticas d' instruments presentats á concurs, correrán á cárreuh dels interessats respectius.

IV. Podrán inscriureshi totas las máquinas, instruments, eynas ó aparells y materials destinats á la viti-vinicultura, aixís com també las llevors de rahim y plantas de cep, coleccions de pámpols y serments, projectes, llibres, periódichs y adobs é insecticidas d' inmediata aplicació á la vinya. Es á dir, tot lo que mes ó menos directament, tinga relació ab las industrias rurals viti-vinícolas, com: vins, esperits, licors, cremor, materias colorants, etc.

V. Lo *Foment de la Agricultura* facilitará homes, animals y terreno als que ho desitjin, pera verificar las probas públicas necessarias al objecte práctich que 's proposa ab l' esmentat Concurs; fixantlas ab la deguda anticipació, á fi de que 'l pagés puga treure profit de las consecuencias de sa inspecció ocular y per convenciment propi: á qual idea, si fos convenient, se celebrarán *conversas familiars*, (mentres duri la exhibició), pera aclarir mellor los duptes que poguessin presentárseli.

VI. Hi hará premis, que per ara consistirán en:

Diplomas de Progrés, de Mérit, de Perfecció, Honorifich, de Cooperació y especials; adjudicats (en votació secreta y per butlletas) al criteri del Jurat següent

Don Ramon de Manjarrés, director de la Escola d' Enginyers Industrials de Barcelona. President del Jurat.

Don G. J. de Guillén García, soci honorari del *Foment de la Agricultura*, enginyer, ex-director del Laboratori del Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro. Vice-president.

Don Francisco de S. de Delás, doctor en ciencias naturals. Secretari.

Don Francisco X. Tobella y Argila, soci honorari del *Foment de la Agricultura*, périt agrónomo, ex-profesor teórich-práctich de la Granja-Experimental de la provincia de Barcelona y director de *L' Art del Pagés*. President de la Comissió Organisadora y de prácticas.

Don Joseph Ventura y Gausachs, périt agrónomo y president del *Foment de la Agricultura.*

Don Martí Pujol y Planas, viticultor y secretari del *Foment de la Agricultura.*

Don Joseph Torrent y Piferrer, advocat, propietari en lo Vallés y en la provincia de Lleyda.

Don March Mir, périt agrónomo, director del *Resúmen de Agricultura* y agricultor en Sant Sadurní de Noya.

Don Ignasi Girona, enginyer y propietari rural.

Don Joseph Ginesta, viti-vinicultor á Santa Coloma.

Don Geroni Bolívar, enginyer industrial, director de la revista setmanal ilustrada *Industria é Invenciones,* de Barcelona.

Don Joseph Camp y Pradell, hisendat y propietari rural en Llinás del Vallés.

Don Frederich Benessat, químich, autor de la *Guía del Vinicultor.*

Don Joseph Bayer y Bosch, enginyer assessor del Sindicat de Regants del Canal d' Urgell y autor de la obra *Construcciones é industrias rurales.*

Don Joseph A. de Magarola y de Sarriera, advocat y propietari en lo Vallés.

Don Manel Gispert, enginyer y propietari en lo Llobregat (Cervelló).

Don Ricart Lorenzale, viti-vinicultor é hisendat.

Don Pere Amargant y Ros, agrimensor, périt tassador de terras.

Don Antoni Soler y Cadellans, propietari rural y fabricant de cremor tártaro.

VII. Pera la adjudicació dels premis ó recompensas que pugan oferirse per las Corporacions, Societats ó particulars, després de publicat lo següent cartell y dels que 's fa referencia en la base anterior, se tidrá además en compte totas las circunstancias expressadas en la II, y las que sancioni la práctica, com ha resultat de las probas que 's pugan fer ab los diversos objectes que 's presentin á concurs, especialment la bona feyna, en calitat y cantitat, y la baratura ó mes fácil adquisició per part del viticultor: permetentse la venda dels productes exposats ab la precisió, no obstant, de que no 's podrán treure del local fins y á tant que sigan substituhits per altres d' iguals ó be haja terminat lo Concurs; quedant lo 5 per 100 del preu en venda tarifat, á favor del Foment, pera ajudar als gastos generals que li ocasionará dit Certámen y pagant 5 pessetas anticipadas per metro superficial ó cuadrat que ocupin los objectes exhibits. Las ampollas, á rahó de 6 pagarán un ral cada una; los llibres, memorias y periódichs agrícolas de franch.

VIII. Los premis se classificarán en nacionals y extranjers, formant duas agrupacions distintas, ab quina divisió s' evitarán competencias desiguals y ab l' objecte de poder estimular mes als productors nacionals,

establint termes de comparació entre 'ls de la casa nostra; rahó per la qual se fa indispensable fixar lo preu en venda, al engrós y á la menuda, dels objectes exposats en aquest segon Concurs.

IX. La entrada al local de exhibició será gratuita pera 'ls socis del Foment y sas familias, Autoritats, prempsa periódica, inscrits ó matriculats y sos dependents indispensables, personas convidadas: pagant una petita cuota de entrada pera ajudar als gastos, tots los quins vulgan visitar la exhibició; á qual fí lo Foment entregará las corresponents contrassenyas y facilitará las tarjetas.

Lo *Foment de la Agricultura* se complau en convidar á totas las Associacions Rurals y similars á ell y als periódichs, sens excépció: comptant ab l' apoyo que de tothom necessita para portar á bon terme l' acte que s' ha proposat realisar, per creure 'l de suma importancia pera 'l país en general y molt especialment pera la classe pagesa; en la confiansa de que no veurá defraudadas las sevas esperansas, donant aixís una proba mes de la bona cultura de Catalunya, desitjosa sempre de seguir las petjadas de las nacions que van al cap dels avensos rurals (que no vol ser la última, sino la primera en imitar); donchs creu que 'ls concursos experimentals poden difundir molta llum en lo resultat dels problemas agrícolas, qual solució práctica se busca; y en lo present, pera aliviar la trista sort de la pagesía, á fí de que puga produhir de la manera mes económica y perfecte possible, donant per suposat lo cambi de procediments de conreu, avuy que tantas plagas amenassan á la vinya y matan los ceps.

Badalona y Janer de 1891.—Per la Junta Directiva: Lo President, Joseph Ventura y Gausachs.—Lo Secretari, Martí Pujol y Planas.

Nota important.—Entre 'l ferro-carril de Fransa y 'l tranvía á vapor del Litoral, hi ha una cuarentena de trens diaris pera trasladarse de Barcelona á Badalona y vice-versa, lo que facilita d' una manera extraordinaria la concurrencia, per la comoditat de las personas que tingan interés en assistirhi.

DE BARCELONA A CADIZ

Quan poso 'l peu dins la barca
que m' espera ja á la riba,
bat lo meu cor d' anyoransa
y d' anyoransa sospira.
L' últim "adeu„ vaig donarte,
¡oh! Patria, que tant estima
aquest cor de catalá
que abrassarte ja voldria.
Mentres m' allunyo de tú,
bella aurora de ma vida,
plantada 't veig sobre 'l port
feta un atlant que vigila.
Jo 't saludo ple d' amor,
y tú carinyosa 'm miras
com estatua colossal

que lo mar inmens domina.
Y signantme cap al cel
me dius bonicoya y trista:
"vésten, fill meu, resignat
si 't sembla que Deu t' hi crida;
vésten, amich del meu cor,
y pensa en mí cada dia.
Demana sempre al bon Deu
que no 'm deixi desfallida;
que 'm torni lo que m' han pres
los enemichs algun dia.
Que 'm fagi tan forta y gran
com gran y forta sería
quan pe 'l mon vaig conquistar
las terras de morería,
la Grecia, l' Italia y tot,
de Fransa las platjas tristas,
fins á l' Iberia deixar
en dos trossos mitj partida.

Solcant las onadas hermosa y tranquila
la nau ¡ay! ja 'm gronxa, ja 'm gronxa pe 'l mar;
y 'l meu cor si plora, també li refila
dolcíssim cantar.

Adeu! repeteixo, ma patria estimada;
y á la Moreneta que regna en mon cor
un' altre n' hi dono de dolsa mirada
com bon trobador.

La mar catalana ¡qué n' era d' hermosa!
del sol á la posta ¡qué n' era de gran!
semblava que tendre 'ns besava amorosa
de goig sospirant.

També sospirava jo, pobre poeta,
aydantme las brisas del riu Francolí;
també m' ajudava l' hermosa aureneta
ab cántich diví.

Mes ay! qui sentia la greu anyoransa
que temps fa pateixo, va se' un aucellet
que, al véurens, la riba deixá sens recansa
seguintnos ¡pobret!

Quan jo anava á popa, allá me seguía;
si cap á la proa, seguía l' aucell
cantant amorosa, tot ple d' alegría,
un cántich novell.

Saltava alegre per lo cordatge
batent las tendres alas del cor;
are á las vergas, are al brancatge
¡cóm refilava cántichs d' amor.

Jo m' hi fonía per imitarlo;
éll recordarme volía á algú;

y no 'm dolía pas de mirarlo
puig jo n' estava mes que segú.

Vésten á terra d' una volada
que la nit fosca ja 'ns arribá;
oh! vésten, vésten que l' estelada
no te prou forsa per clarejá.

Vésten á terra, que moriríes
ple de tristesa, de gran condol;
tú en mon viatje seguir voldríes,
¡jo 't seguiría de terra al vol!

Vésten; y digas á qui m' estima
que li refilo cántichs de mel:
¡pobre Mareta! tant qu' ella 'm mima...
Mare! no 'm plori, puig volo al cel.

Plena de goig y esperansa
per la mar la nau corria;
corria com un izart,
volava com las gavinas
que, pe 'ls ayres relliscant,
se gronxan tot lo sant dia.
De la Patria catalana
deixém las platjas floridas
que jo contemplo ab amor
y, si voleu, com artista
que sa bellesa grabar
en un monument voldria.
Mes, no com artista, no,
te contemplo, Patria mia;
sino com un d' aquells fills
que la mare Patria estiman
fins per ella derramar
de sas venas la sanch viva.
La nit extén son mantell
y 'm priva ja de la vista
d' un paisatje iluminat
per l' estela vespertina.
Pero quan la matinada
sos resplandors extenia,
vaig sentir un cant tan dols
que de tan dols m' ensopia.
Era la melosa veu
de las carinyosas ninfas
de las islas Balears
que 'ns donavan lo bon dia.
Eixas anavan cantant
cansonetas mallorquinas;
y las de Valencia omplint
l' ánima de flors divinas
que, en concert angelical,
com á tendres melodías,
me ferian dolsament
del arpa del cor las fibras.
Mes també, també us deixém,

hermosas platjas y ribas,
que 'l carinyo conservau
de qui, veyentvos captivas,
sapigué trencar lo jou
que us imposá la morisma.
Lo mar, fins aquí calmós,
ja 'ns presenta un' altre vista:
la bonansa se 'ns ne va,
y vent y trángol se 'ns gira
fins á passar del estret
de Gibraltar l' ample riba,
ahont nos estava esperant
en Cádiz la gran badía
que en sos brassos de marfil
carinyosa 'ns estrenyía.

JOSEPH CALONGE, ESCOLAPI.

A bordo del *Montevideo*, 29 de Setembre de 1890.

NOVAS

Lo passat diumenge tingueren lloch las eleccions pera Diputats á Corts ab arreglo á la lley del Sufragi Universal, las quals se verificaren en nostra ciutat ab lo major órdre, demostrant lo poble sabadellench una vegada mes la sensatés acostumada.

Referent á sinceritat electoral per lo que toca á dintre del casco de Sabadell podém assegurar que aquesta fou eminentment legal y digne d' elogi. Are, en los demés pobles del districte no podém dir si també fou aixís, sols debem fer constar que en l' acte del escrutini general, verificat lo passat dijous en la Casa de la Ciutat presidida per lo senyor Magistrat de l' Audiencia don Fermí del Alisal, doná lloch á algunas protestas per part dels electors adictes á don Francisco Pí y Margall.

Aixís y tot, ha sigut proclamat diputat á Corts per aquest districte per una majoría de 205 vots nostre compatrici don Pau Turull y Comadrán.

Lo próxim dimars á las 10 de la nit tindrá lloch un ball de societat en lo Centre Industrial á qual efecte lo magnífich saló estará artísticament adornat, no duptant per las noticias que 'n tenim que estará aquell dia concorregudíssim l' esmentat Centre Industrial.

Lo programa anirá á cárrech del reputat quinteto del Teatre Novedats de Barcelona, degudament aumentat, essent lo piano y armonium, del magatzém que ha montat últimament en aquesta ciutat don Joan Comas y Faura.

Las invitacions que 's passan pera aquest ball están redactadas en nostra llengua per lo qual felicitém novament á la Comissió organisadora.

Demá dilluns donará 'l segon ball de disfresas en la platea del Teatre Principal la societat "Círcul Sabadellés„. Está encarregada de la part instrumental l' acreditada orquesta *Fatxendas* notablement aumentada, que 's regirá baix lo següent programa:

1.ª Part: Valz ab introducció, *Saludo Matutinal*, Cotó.—Valz jota, *El Curro*, Cotó.—Tango, *El Lorito*, Urgellés.—Polka, *Cascos y Casquets*, Cuspinera.—Americana, *El Aba-*

nico, Cotó.—Rigodon, *Giroflé y Giroflá*, Arbán.—Mazurca, *La Pecadora*, Cotó.—Tango, *El Indígena*, Urgellés.—Valz jota, *Olé*, Furés.

2.ª Part: Valz jota, *El Majo*, Cotó.—Americana, *Magdalena*, Cotó.—Mazurca, *La Novela*, Pujol.—Rigodon, *Los Napolitanos*, Cotó.—Americana, *Pepita*, Auladell.—Polka, *Cantinera*, Brunet.—Americana, *La Desposada*, Cotó.—Valz jota, *Aragón*, Bosch.—Galop, *Infernal*, Manent.

Segons noticias, lo dia de la Candelera va tenir lloch en lo local del *Socorro Sanitari* la primera sessió teórich-práctica de l' inoculació de la linfa Koch.

Foren dos los malalts que s' inocularen. L' un está atacat de "lupus„ en lo nas y l' altre de "caries tuberculosa de la tibia.„

Además dels metjes del *Socorro* hi assistiren los doctors Bigas, Torras y Falcó.

De las darreras noticias que havem adquirit, resulta que 'ls dos malalts presentan la reacció que va indicar lo doctor Koch, particularment lo del "lupus„ en lo nas.

Lo dijous á las 5 de la tarde se 'ls hi injectá per segona volta.

Diumenge vespre ab motiu de la clausura del "Pesebre„ l' Associació de Católichs celebrá una bonica Vetllada literaria-musical, en la qual hi dominá la nota patriótica, y la tendencia al renaixement y cultiu de nostra estimada parla catalana.

Mitja hora avans de la anunciada pera lo comensament de la festa ja estava lo espayós local de l' Associació ple de gom á gom y á tres quarts de nou apenas pogueren obrirse pas lo Sr. Vicari de la parroquia de S. Fálix, lo Sr. Rector de la Puríssima y lo President Sr. Andreu Serra, que acompanyats de varios PP. Escolapis, del director del Col-legi de S. Joseph Sr. J. Torras y demes personas ocuparen la presidencia.

Resadas las oracions de reglament comensá la banda de guitarras, bandurrias y llaut, formada dels Socis Morera, Marcet (Francisco) y (Ramon) Corominas, (Melcior) y Sanllehí, Serra (Joan) baix la direcció del tan modest com inteligent soci Sr. Ferrán Gansente, una bonica pessa titulada la granadina qu' en mitx d' un absolut silenci omplí la sala de delicada armonía essent al final saludada la banda per un ruidós aplaudiment.

Tot seguit lo soci Sr. Durán Tuloch sensiblement emocionat doná lectura en nom de la Associació d' un discurs patriótich-relligiós á la castellana, fen relluhir al gran "Pelayo com á restaurador de la fé d' Espanya y esmentant la perduda grandesa de la grant monarquía ahont may se ponía al Sol gracias als grans héroes espanyols ó millor dit castellans.„

Lo soci Sr. Serra (Joseph) pujá al estrado y llegí molt be la delicada poesía de mossen Cinto, *Lo Reyet* que fou molt aplaudit.

Lo Sr. Marimon llegí altre poesía també de Verdaguer, *Jesús Infant*, que fou igualment aplaudit.

Igualment fou mol aplaudida la poesía que llegí lo Sr. Ustrell (Feliu) "La fugida de Egipte„ del propi Verdaguer.

Al pujar al estrado lo Pare Capdevila, fou saludat ab una salva d' aplausos y es que lo esmentat escolapi s' ha fet ja popular ab sas humorísticas poesías y tota mena de escrits ab los quals se dedica al conreu de nostra literatura; en mitj donchs d' aplaudiments, digué qu' ell procurava omplir lo vuit qu' en aquest colegi havia deixat lo Rvt. P. Calonge que tan bé de la patria catalana mereixia per sa afició al conreu de nostra llengua, y tot

llegí seguit una poesía plena de sentiment patriótich, que fou acullida ab frenéticas mostras d' entusiasme.

Posats al estrado los jovens socis senyors Manent, Xirinachs, Alimon y Tacher, comensaren un diálech satírich ple d' acudits que mantingueren l' auditori en contínua rialla, saludánt al final als esmentats joves ab grans aplausos, y cridánt al autor del diálech lo sobre dit P. Capdevila, á qui saludaren ab un fort picament de mans.

Acabá la primera part lo senyor Duran que executá molt bé en lo piano la bonica composició de Dussek "La Consolació„ merexent los aplausos del públich.

La segona part comensá ab la magnífica composició catalana "La Barretina„ d' Alió, cantada ab sentiment y ab una veu inmillorable per lo barítono Sr. Soler, acompanyantlo al piano lo mestre Rvnt. Ferrer, essent acullida pel públich ab molt entussiasme y mereixent los honors de la repetició.

Lo P. Llauradó doná lectura ab clara entonació d' un magnífich discurs sobre la verdadera causa de la guerra que 's fa al Pontificat, travall ben acabat que fou molt aplaudit.

La poesía "A María en la purificació„ de Gili, fou llegida magistralment per lo senyor Feliu Llobet, no menos que la que llegí lo Sr. Giralt, "Gloria in excelsis Deo„ de Ferrer, recullint abdós socis llarchs aplaudiments.

Lo Sr. Soler deixá sentir per segona volta sa ben timbrada veu de barítono, cantant ab acompanyament de piano per lo Rvnt. Ferrer l' ária de "La Tempestad„ de Chapí, havent de repetir lo final en mitj dels aplaudiments del públich.

Pujá al estrado lo P. Capdevila y en mitj d' atronadors aplausos comensá una tirallonga de cantars, molts d' ells verdaderas sentencias, pero entre mitj n' hi barrejava de tan humorístichs, tan xocants y al mateix temps alguns de tanta oportunitat que 'l públich se partia de riurer, vejentse obligat lo Pare Escolapi á repetirne molts pera fer callar los aplausos.

S' acabá tan bonica festa ab una "Marxa turca„ de Mozart, tocada ab molta afinació per la banda de guitarras y bandurrias, acabada la qual pera satisfer al públich tocá una bonica polka, ab la precisió que tan distingeix á dita banda.

Doná las gracias en catalá en nom de l' Associació lo Rvnt. Vicari de Sant Feliu, sortint lo númerós públich complascudíssim d' una festa que juntá ensemps que la propaganda relligiosa y patriótica, l' honest esbarjo que en aytals festas deu haverhi, perque ensemps que serveix de moralisació de las costums sigui un passatemps agradable.

Conforme anunciarem, lo dilluns, tingué lloch en lo "Foment Regional„ de Sant Martí de Provensals, la tercera conferencia de la série que dita Associació Regionalista se proposá celebrar.

Aquesta com las anteriors, estigué á cárrech del distingit escriptor catalanista don Sebastiá Farnés.

Exposá l' estat floreixent de Catalunya, en totas las brancas de s' activitat, y l' estat també de esclavitut á que la tenen subjecta nostres adversaris, abogant com á únich y eficás remey la doctrina regionalista.

Després d' haber sigut aplaudit é interrumput diferentas vegadas per la concurrencia, fou coralment felicitat y estrepitosament aplaudit al acabar. Igualment lo felicitem nosaltres.

Avant, puig que seguint aquesta vía, han de trovar en ella los regionalistas del "Fo-

ment„ tots los bons fills de Catalunya que sols l' idolatrin, y aborreixin á la malehida política á la madrilenya, causa de l' estat de nostre patria.

Notable fou la funció del Teatre Romea organisada en honor del gran Fontova. La Banda municipal executá algunas pessas, y després se posaren en escena algunas produccions dramáticas, entre ellas una lloa escrita expresament para dit acte per don Frederich Soler, á qui aquesta última producció no aumentará pas la fama. Es d' algun efecte, que no obstant queda deslluhit per lo tó y part substancial d' una escena en que 's disputan al gran actor lo drama y la Comedia. Dita lloa terminá descubrint al públich lo retrato de 'n Fontova, y en tan que cau una pluja de llorer de las bambolinas y 'ls símbols de Catalunya y sas provincias depositan coronas al peu de la imatje, se lleigexen poesías alusivas de diferents poetas á qui ha conjurat lo símbol de Catalunya á honrar al gran artista. Cau lo teló ab los acorts d' una marxa fúnebre.

Eran dels senyors següents las poesías que 's llegiren dit vespre; Ribot y Serra, Joaquim Ayné, Frederich Soler, Conrat Roure, Francisco Perpiñá, Joseph Martí y Folguera, Joseph M.ª Pous. Apeles Mestres, Joseph Feliu y Codina y Ernest Soler. Totas foren molt aplaudidas de la concurrencia que omplia 'l teatro. Lo senyor Soler, autor de la *Lloa* fou cridat al palco escénich.

L' últim número del setmanari *La Veu de Catalunya* publica uns Goigs de la Mare de Deu del Roure que son ensemps una bellísima composició literaria y piadosa y un autógrafo de son autor, Mossent Jacinto Verdaguer. La orla, dibuix ben fiel dels llochs hont se venera la verge del Roure y la capelleta que en lo cor mateix del roure estotja dita imatje, es obra del dibuixant don Marián de Rocafiguera.

Durant lo mes de Febrer celebrarán sa fira ó festa major 23 poblacions del Primpcipat; son los següents:

Balsareny, Balaguer, Palafrugell, Claramunt, Centellas, Mataró, Molins de Rey, Calonge, Pobla de Claramunt, Isona, Viladrau, Solsona, Sant Martí Sasgayolas, Seu de Urgell, Figueras, Tortellá, Salas, Capellades Crespiá, Cervera, Santa Coloma de Farnés, Berga, Cardona, Sant Llorens dels Piteus, Cervera, Barcelona, Borga y Sarriá.

S' ha estrenat darrerament en lo Teatre catalá de Novetats una comedia en un acte y en vers, *Lluna de mel*, original dels senyors Mestres y Mirabent.

Ha obtingut bon éxit.

Se troba ja restablert d' una enfermetat nerviosa que 'l postrá en lo llit fa alguns dias, nostre estimat amich y compatrici lo distingit advocat de Barcelona don Jaume Cruells y Sellarés.

Celebrém de tot cor la millora.

Ha donat una interessant conferencia en la Secció de Ciencias y Farmacia del *Centre Escolar Catalanista*, son soci don Francisco de Budallés, qui s' ocupá de la Flora de la Vall de Nuria y Puigmal.

Se fan trevalls á Barcelona pera la creació d' un nou centre regional, constituhit pels fills de la isla de Mallorca residents en dita ciutat.

Ha sortit á llum lo poemet *Romiatge de l' ánima*, que ab tant aplauso llegí son autor don Víctor Balaguer en la "Lliga de Catalunya„ y que s' ha posat á la venda bellament editat per lo senyor Lopez y Bernagossi.

Ha cridat la general atenció la extrordinaria sumptuositat y riquesa ab que 'l *Círcul Artístich* de la vehina capital ha adornat la sala de Llotja pera 'l ball que deu celebrarhi aquest vespre.

Lo saló está decorat com l' interior d' un palau gótich del sigle XIV en un dia de festa real, en los bons temps de la Corona d' Aragó; de modo que á mes d' un magnífich espectacle, será dit ball una llissó vivent de la Historia de Catalunya, una resurrecció del passat. Aquesta maravella del art decoratiu 's deurá al talent, erudició profunda y activitat infatigable del distingit dibuixant catalanista senyor Pascó, qui ha realisat un verdader impossible dats los medis de que ha disposat.

Aixís ho reconeix tota la prempsa de Barcelona, per lo qual li enviém á dit artista nostra mes entussiasta enhorabona.

Es objecte de molts comentaris la suspensió de las representacions del drama *Thermidor*, de Sardou, estrenat darrerament á París.

La causa está en los escándols promoguts pels radicals francesos contra l' autor del drama per sa crítica de la época del *Terror* en la famosa revolució del 79.

Aixó li ha fet exclamar ab molta rahó á un redactor de *La Vanguardia:*

"La política produheix com la relligió fanatismes casi inconcebibles; aixís com hi han encara católichs disposats á fer un Deu de 'n Torquemada y á justificar las fogueras de la Inquisició, hi há també revolucionaris als quals irrita que 's parli irrespetuosament de Robespierre y que 's posi en dupte la infalibilitat del tribunal revolucionari y la santedat de la guillotina.„

Pero tots los fanatismes son igualment odiosos y mereixen igual repulsió.

Contra 'ls estanquers poch escrupulosos que reservan puros escullits pera vendrels ab prima, ha dictat la Arrendataria la següent disposició:

"L' article 20 de la Instrucció de 7 d' Agost de 1887 pera 'ls representants d' aquesta companyia se trova concebut en aquets termes en son párrafo primer:

"Queda prohibit en absolut, y será motiu pera que la direcció acordi la separació del expendedor, lo que aquest aparti ó separi dels paquets pera vendrels ab ganancia, cigarros puros, ó lo que tenint existencias d' altras classes las reservin ab aquell objecte, devent posar los representants subalterns la major diligencia y cuidado pera desterrar prácticas tan abusivas„.

Y tenint noticia aquesta direcció de que alguns expendedors se permeten faltar á disposició tan terminant, manifesto á vosté, pera que á sa vegada ho comuniqui als abministradors subalterns de sa dependencia, y aquestos als respectius expendedors, que 'm trobo disposat á fer cumplir ab tot rigor tan acertada mida, qualsevulga que sia lo medi per lo cual rebin aquells del públich cap prima ni remuneració.

Imprempta y Enquadernacions de J. Comas, Madoz 31 y 35 y Sol 138, teléfono n.° 46.—SABADELL